

PUBLICATIES

MET BIJDAGEN VAN MARCEL TAAL, JOHN VAN VLIET EN PETER VAN DEN BERG

SPRINKHANEN EN KREKELS

Baudewijn Odé, 1999. Bedreigde en kwetsbare sprinkhanen en krekels in Nederland (Orthoptera). Basisrapport met voorstel voor de Rode lijst.

Uitgave: Stichting European Invertebrate Survey-Nederland. ISBN 90-76261-01-6. Prijs f 25,-.

In opdracht van het IKC-Natuurbeheer van LNV is dit basisrapport opgesteld, met daarin een "voorstel voor een Rode lijst". LNV zal de definitieve Rode lijst vaststellen. De Rode lijst kan gebruikt worden om zeldzame soorten voor uitsterven te behoeden. Van de sprinkhanen en krekels zijn in Nederland veel waarnemingen gedaan en genoteerd. Zo'n 45 soorten komen er voor. Door vergelijking van recente waarnemingen (1980-1994) met oudere (1900-1950) is een trend af te leiden: gaat een soort (sterk) achteruit/blijft hij gelijk/gaat hij vooruit? De mate van zeldzaamheid en van achteruitgang samen bepalen of een soort in aanmerking komt voor de Rode lijst. Eventueel kan de zeldzaamheid in het buitenland daarbij nog een rol spelen. De Rode lijst zal vergelijkbaar zijn met die van andere planten en dieren (bijvoorbeeld vlinders), aangezien de criteria van de Rode lijst overeenkomen.

Veel soorten sprinkhanen zijn warmteliefhebbers. Het microklimaat van schaars begroeide terreinen biedt hun die warmte. Daar kan de zon immers goed tot de bodem doordringen. Warmteminnaar Blauwvleugelsprinkhaan is op dergelijke plekken dan ook te vinden, vooral in de duinen. Deze sprinkhaan blijkt sterk achteruit te gaan, in de duinen vooral door de toegenomen verstruiking. Als men ervoor zorgt dat die verruiging tegengegaan wordt, bijvoorbeeld door verstuiwing of begrazing, zal het geschikte areaal voor het beest toenemen. Zo is er voor een twintigtal sprinkhanen, krekels en veenmollen bekeken wat de grootste bedreiging is en hoe daaraan eventueel te ontkomen is.

Het rapport is goed leesbaar. Een ambtelijke beleidsmedewerker die het verschil tussen een krekeltje en een sprinkhaan niet kent, zal er (met lichte ondersteuning uit het veld) uitstekend mee uit de voeten kunnen. Op de voorpagina prijkt de enige foto en wel van een sprinkhaan, die om alles in evenwicht te houden, gemaakt is door René Krekels.

BEZIG ZIJN IN DE NATUUR

Chris van Deursen en Annie Meussen, 2000. Natuur in eigen hand. Uitgave: ISBN 90-5878-001-5, Prijs: f 27,50

Natuur in eigen hand wil een echt gezinsboek zijn, vol met creatieve ideeën, informatie en praktische tips. Dat is behoorlijk

gelukt. Het boek bespreekt een schat aan onderwerpen. Hierbij ligt soms de nadruk op achtergrondinformatie, maar meestal gaat het om tips om zelf met de natuur bezig te zijn. De ondertitel is niet voor niets "een kijk- en doegids om thuis en buiten te gebruiken". Het "bezig zijn" varieert van het maken van een fluit uit fluitenkruid tot het construeren van je eigen windkrachtmeter (met een schaal in Beaufort!). Die variatie is ook het zwakke punt van het boek. De inhoud kent weinig structuur en wat er per onderwerp verteld kan worden is niet veel. Beide hoeven geen bezwaar te zijn. Doordat alle onderwerpen eigenlijk op zichzelf staande stukjes zijn is het oppakken van het boek (waarschijnlijk vooral voor kinderen) elke keer weer een ontdekkingstocht. Door de beperkte diepgang (soms wel erg summier waarschuwingen over wat fout kan gaan) zouden de jongere gezinsleden wel eens in de knoei kunnen komen bij het zelf doen. Echter, als het ook echt als gezinsboek gebruikt wordt, zijn die gevaren veel kleiner en bevat het een schat aan ideeën die ook nog eens sfeervol en helder zijn geïllustreerd. Het geeft een ingang naar een veelheid van onderwerpen om enthousiast over te raken. Als je dat dan bent, moet je uiteraard verder naar een gespecialiseerde vereniging of boek.

MILIEU VAN DE NATUUR

Rolf Roos en anderen, 2000. Het milieu van de natuur. 3e, geheel herziene druk, incl. CD-ROM. Uitgave: Stichting Natuur en Milieu, Utrecht.

ISBN 90-70211-60-2. Prijs f 89,50
Jaren terug kocht ik (JV) de eerste druk van 'Het milieu van de natuur'. Een handboek waarin precies beschreven zou staan hoe je

de achteruitgang van de natuur zelf kunt ontdekken. Eenmaal aangeschaft heb ik er nooit meer in gekeken. Als natuurliefhebber en milieudeskundige zag ik van alles om mij heen al verkeerd gaan. Eenmaal depri thuis op de bank trok het mij niet om nog eens precies na te lezen hoe het in elkaar zat. Maar inmiddels ligt er een derde, geheel herziene, druk. Met bijbehorende CD-ROM. Helaas, leuker konden ze het niet maken, wel begrijpelijker. Een overstelpende hoeveelheid informatie over alles wat er mis gaat in de natuur. In goed leesbaar Nederlands wordt de complexe materie uiteengezet. Het boek richt zich op de 'grote' drie: verdroging, vermessing en verzuring. De inleiding zet uiteen waar je op moet letten: vooral 'indicatorsoorten' blijken belangrijk. Per 'biotoop' worden de zichtbare kenmerken vervolgens besproken. Bossen, rivieren en duinen komen afzonderlijk aan de orde. Daarom ons aandachtsgebied maar eens opgeslagen. De 'peperbus', een paddestoel, wijst daar op een kalkrijke bodem. Het verdwijnen van de blauwe kiekendief in de vastelandsduinen duidt op toenemende verruiging en verstoring door recreanten. De tapuit, een andere karakteristieke vogel, is daardoor ook bijna geheel verdwenen. Verdroging van de binnenduinstrand wordt genoemd als oorzaak van de achteruitgang van de wiewaai in de Kennemerduinen. Foto's en voorbeelden komen helaas iets te vaak uit Noord-Holland, waar de auteur woonachtig is. Het boek gaat uitvoerig in op oorzaken en gevolgen. De fraaie vormgeving en de vele natuurfoto's maken dat het allemaal wat minder zwaar valt. De CD-ROM is een leuke toevoeging. Met bewegende beelden en geluid komt het boek letterlijk tot leven. Ik zag bijvoorbeeld een echte zandhagedis voorbijkomen... En gelukkig is er soms wel eens iets leuks te melden. Het broeikas-effect komt in het boek even aan bod. Veel soorten zullen de klimaatveranderingen niet kunnen bijbenen. Maar de fraaie zwartgele wespspin die ik ooit op Corsica fotografeerde, heeft inmiddels ons land bereikt.

PUBLICATIES

23

biodivers b.v.

**INHEEMSE ZAADMENGSELS
VAN NEDERLANDSE HERKOMST**

Voor bermten, dijken, oevers, duin (valleien) etc.
Wij verstrekken tevens ecologische adviezen

Vraag onze brochure/prijslijst

Bodegraafsestraatweg 91, 2805 GL Gouda
Tel. 0182-538446, Fax 0182-532276
Internet: www.biodivers.nl